

Hodnocení bakalářské práce Jany Kavalírové

Bakalářská práce Jany Kavalírové „Pojetí duchů v peruánském šamanismu“ vychází nejen z tříměsíčního terénního výzkumu z Pucallpy a okolí v Peru, ale i na studiu specializované literatury. Přínosem je právě snaha ověřovat informace z literatury přímo v terénu, což se napříč omezenému pobytu zdařilo. Samozřejmě mnohem lepší by bylo strávit terénním výzkumem mnohem delší dobu a opustit metodiku dávání otázek a očekávání odpovědí, což je zvláště mezi indiánským a mestickým obyvatelstvem velmi nejisté a může být i zavádějící. Mnohem lepší by bylo nechat „věci plynout“, pozorovat a nechat naše objekty zájmu mluvit, vyprávět a činit.

Snaha vysvětlit magicko-religiózní praktiky moderní vědou je vlastně snahou spojit kruh, který byl před staletími natržen, jinými slovy spojit tyto magicko-religiózní praktiky šamanismu jako vůbec prvního celistvého chápání světa a kosmu s vědeckými názory do jediného vysvětlení projevů světa a života. To je i největší přínos této práce.

Výtky se těžko hledají, nicméně, když Jana Kavalírová pracuje s termíny léčitel a šaman (navíc jsou to její hlavní informátoři), slušelo by se vysvětlit vzájemné rozdíly jejich praktik, jejich schopností, jejich posláních, které je závratně rozdílné, a jejichž status se v průběhu lidstva proměňoval na základě společenských, popřípadě ekologických změn. Doporučuji třeba práci M.J. Winkelmana: Shamans and other „magico-religious“ healers: A cross cultural study of their origin, nature and social transformations, Ethos, Vol.18, Sept. 1990 či podobné práce od A. Siikalové.

Dále se nedomnívám, že název práce odpovídá obsahu, že jej možno brát v plném rozsahu, jak je stanoven. Peruánský šamanismus jako takový je mnohem pestřejší a mnohdy i rozdílnější, a proto bych název omezil na přesnější geografické vymezení. Navíc jde více o práci, která se opírá o zkušenosti a praktiky spíše mesticů než indiánů

Také se obávám používat označení šaman pro jejího hlavního informátora, neboť skutečný šaman má i jinou roli než léčitelkou, má svou roli společenskou, má své povinnosti vůči duchovnímu životu svého etnika či komunity. Šaman je ten, kdo také vychovává mladou generaci, je ten, kdo se stará o udržování mytologie, obřadů a rituálů, ten který zajišťuje lovecké štěstí i úrodu, když budu jmenovat jen pár jeho úkolů, které jsou součástí jeho poslání, atd., atd. Jinými slovy má svou odpovědnost vůči vymezené společnosti (etniku, komunitě), kde je důležitou institucí. Se slovem šaman se v poslední době zachází velice volně a vlastně mystifikačně, v obecné rovině přešlo toto označení prakticky na kohokoliv, kdo léčí, což je zavádějící.

To jsou však poněkud vedlejší a formální problémy, které jsou zanedbatelné vzhledem k samotnému obsahu a cíli bakalářské práce, jež mohu hodnotit jako vynikající s počtem kreditů 47.

Mnislav Zelený, srpen 2006